

Monsignor dr. Ivan Tut
(1877 - 1959)

DUHOVNIK - TEOLOG - PROFESOR - PISATELJ - PESNIK

Msgr. Ivan Tul (1877-1959)

gradivo je zbrala in uredila Ljuba Smotlak
publikacijo je ob 50-letnici smrti izdala
Župnijska skupnost Svetega Jerneja

Fotografija na platnici: Aljoša Novak

Fotografije in dokumenti iz arhiva Jorisa Tula

Mačkolje, januar 2009

<www.ivantul.mackolje.org>

Oblikovanje in tisk: Graphart (Trst)

Uvodna beseda

Odločitev Mačkoljanov, da postavijo ploščo in sestavijo publikacijo v spomin na domačina, msgr. dr. Ivana Tula, ni naletela v vasi na stoođstotni sprejem, a je vendar prišlo do njene uresničitve: izšla je knjiŹica in obenem je postavljena plošča na stransko steno vaške cerkve. Naj to dejanje izveni kot poklon vaŹčanov svojemu odliĹnemu domaĹinu.

Ni mi teŹko obuditi spomine na pokojnega msgr. Ivana Tula. Bil je namreĹ moj profesor moralke v goriškem bogoslovju, dobro je bil poznan kot izreden priloŹnostni pridigar v cerkvah naŹih krajev. VeĹkrat je pridigal tudi v cerkvi Sv. Antona pri Koprju.

Ne gre le zato, da de mortuis nihil nisi bene ali po naŹe o pokojnikih le hvala.

Msrg. dr. Ivan Tul je bil duhovnik iz Ĺasa prekoncilске Cerkve, zato moramo njegov lik in nastop sprejemati v tem okviru. Bil je kot duhovnik do skrajnosti zvest svoji izbiri, dosleden, izobraŹen, kar mu je omogoĹilo, da se je razdaljal na podlagi svojega osebnega duhovnega in kulturnega bogastva. Po srcu je bil dober skoro do naivnosti, nekoliko rezerviran. Spadal je v tedaj znano izstopajoĹo trojko treh

sošolcev. To so bili msgr. dr. Jakob Ukmar, msgr. dr. Josip Ujčić, beograjski nadškof in msgr. Ivan Tul. Čeravno prostorsko oddaljeni, so bili med seboj povezani, vsak je pustil svoj pečat v kraju, kjer je deloval.

Obeležje in knjižica naj oživita spomin na zaslužnega duhovnika, Mačkoljana, in naj bosta priznanje za njegove zasluge na verskem in družbenem področju, da ga bodo lahko cenile tudi bodoče generacije.

Dušan Jakomin

Nekaj odmevov od tu in tam

Naš rojak dr. Ivan Tul-Gučetov je vreden, da se ga Mačkoljani spomnimo s ponosom in hvaležnostjo. Žal ga premalo poznamo. Domačini, ki so ga osebno poznali, so po večini že odšli v večnost ali so že zelo ostareli. Nekateri zdaj že pokojni sovaščani so mi znali povedati, da je »g'spud Gućo« za kratek čas upravljal tudi osapsko župnijo sv. Tomaža in ob tem tudi podružnico sv. Jerneja, se pravi svojo rojstno vas Mačkolje. Pomnili so, kako je tedaj učil cerkvene pevce novih pesmi. Osebno gospoda Tula nisem poznala. Spominjam se pa, da smo že otroci po odprtih oknih njegove hiše ugotavljali, kdaj je »g'spud Gućo« doma na počitnicah. Kakor mi je znano, je po navadi v času počitnic v rojstnem kraju maševal vsak dan v domači cerkvi že pred zoro. Stregel mu je brat Tone.

Ko so Nemci požgali vas 2. oktobra 1943, je pogorela tudi nova in lepa »Gućetova šiša«. V plamenih so izgubile njegove številne dragocenosti, spominski predmeti in bogata knjižnica. Po tej nesreči se profesor Tul ni več vračal rad domov.

Ko je po vojni Zavezniška vojaška uprava poskrbela za obnovo vseh pogorelih hiš, je bila obnovljena tudi hiša dr. Ivana Tula. V njej sta bivala prva dva stalna dušna pastirja v Mačkoljah, najprej eno leto (1949-50) g. Dušan Jakomin, za njim pa kar nekaj let g. Stanko Janežič.

Ob 30-letnici smrti dr. Ivana Tula je PD Mačkolje dostojno počastilo njegov spomin z bogatim kulturnim programom, s primerno razstavo in z govori prof. Martina Jevnikarja in dr. Antona Požarja (tedaj profesorja v sementišču v Vipavi). To se je zgodilo 22. januarja 1989.

V verskem tedniku Družina (Ljubljana, 9. avgusta 1981) beremo, da se je dr. Ivan Tul odlikoval med duhovniki, ki so na Primorskem v prvi polovici 20. stoletja spoznali moč in pomen tiskane besede za verski in nravni dvig Slovencev na skrajnem robu narodnostnega ozemlja na zahodu. Tega plemenitega moža je krasilo kar nekaj odličnih čednosti: bil je velik Marijin častilec, pospeševatelj Marijinih družb, navdušen in plodovit šmarničar ter velik prijatelj trpinov in bolnikov.

Pesnik Alojz Kocjančič je svojemu profesorju in sobratu Ivanu Tulu za 80. rojstni dan poklonil pesem z akrostihom:

DOKTORJU TULU OSEMDESETLETNIKU

Dni potovanja Tvojega število
Ob mačkoljanskih se poteh začenja.
Kako bo pester še tvoj tek življenja
Tega takrat srce še ni slutilo.

Osličje priganjaje so hitele
Razvnetih lic tja skozi vas Šavrinke.
Jerbasa kruha brhke domačinke
Urno so zdaj na glavo si zadele.

Ti tudi greš na pot: brezskrbna leta
Umikajo se resnemu učenju,
Ljubezni božje boš glasnik v življenju.
Uvedla Te je vanj daritev sveta.

Ostal si vedno kremenit Slovenec,
Slovenskih pesmi in besed ljubitelj,
Edinosti si bil svetel učitelj,
Mariji splel si belih šmarnic venec.

Darov bogatih nisi zase hranil:
Ej, spomnim se, kako s široko gesto
Sejal si naukov nam v življenja cesto
Edino, da bi nas pred zlim obranil.

Tvoj šotor si razpel ob Soči bistri,
Lepot goriških čar Te v to je zvalil.
Enako rodne grude nisi zabil,
Tako si rad pomislonaril v Istri.

Nikamor več ne greš. Zdaj bolečine
In osamelost trgajo ti vzdihne.
Kaj naj ti dam za jubilej? Te stihe,
Učitelju v ljubezni, ki ne mine.

Življenjepis

Ivan Tul se je rodil 2. julija 1877 v ugledni kmečki družini – pri Gućetovih. Poslali so ga v gimnazijo v Trst. Da so bili stroški manjši, je stanoval v škofijskem konviktu v ulici »della Cattedrale« (1890-98). Po maturi je stopil v centralno semenišče v Gorici (1898-1902) in bil posvečen 14. julija 1901, torej pred zaključkom študijev. Služboval je najprej en mesec kot kaplan v Predloki, od septembra 1902 pa je bil začasni prefekt v škofijskem konviktu, nato tajnik novega tržaškega škofa Frančiška Nagla do 1906 in kaplan pri Novem sv. Antonu. Potem je študiral na Dunaju (1910-12) in doktoriral 1913.

V goriškem semenišču je poučeval moralno teologijo že leta 1912 kot suplent, 1914 pa je postal redni profesor.

Začela se je prva svetovna vojna in dr. Tul je služil kot mornariški kurat v Pulju (1914-18). V tej službi je moral spremljati na morišče Nazaria Saura. Ko je obsojenec vzklikal iredentistična gesla Italiji, ga je duhovnik Tul skušal preglasiti z glasno molitvijo. Zato so mu italijanski nacionalisti hudo zamerili, da so mu pozneje povzročali določene težave v službi.

Od leta 1922 do upokojitve 1947 je poučeval v semenišču v Gorici moralko, cerkveno umetnost in deželne jezike (slovenščino, hrvaščino in italijanščino). Od leta 1923 je bil spiritual, vendar je moral na fašistično zahtevo to službo zapustiti in se tudi izseliti iz semenišča. Od tedaj je bival pri usmiljenih bratih v Gorici, kjer je bil nekaj let dušni pastir za bolnike. Tedaj je opravljal tudi službe prosinodalnega izpraševalca, škofijskega cenzorja in asesorja cerkvenega sodišča. Od leta 1936 je bil monsinjor. Zadnja leta ga je mučil sklepni revmatizem, da je bil dolgo priklenjen na posteljo. Umrli je 26. januarja 1959 in je pokopan na mačkoljanskem pokopališču, kjer počiva ob svojih starših in drugih bližnjih sorodnikih.

Pokopan v Mačkoljah, 7. februarja 1959

Po končani pogrebni sv. maši in pred prenosom trupla dr. Ivana Tula iz domače cerkve na pokopališče mu je v slovo spregovoril sobrat in prijatelj, danes svetniški kandidat dr. Jakob Ukmar:

»Na željo mojih duhovnih sobratov spregovorim nekaj besed ob tej žalostni priliki, ko spremljamo telesne ostanke preč. g. prof. Dr. Ivana Tula, da jih položimo v domačo zemljo, kjer naj čakajo na častito vstajenje.

Lahko si mislite, da ni prijetna naloga govoriti pri pogrebu svojega sošolca, s katerim sva si bila dobra prijatelja celih 68 let. Bilo je leta 1890, ko sva se v prvem gimnazijskem razredu seznanila. On je prihajal vsak dan iz Mačkolj dolgo pot do Star. Sv. Antona, kjer je tedaj stala c. in kr. Državna gimnazija; jaz sem pa prihajal doli iz Opčin. Potem sva skupaj sedela na šolskih klopeh osem let v Trstu in štiri leta v Gorici, dokler sva končala bogoslovne študije. Kot duhovnika sva imela vsak svojo pot v dušnem pastirstvu, ostala je pa vedno prijateljska vez do konca, saj sva se še pred tremi tedni prijateljsko pogovarjala v tisti samotni špitalski celici, ki je bila toli-

ko let borno stanovanje tega dobrega duhovnika in tega velikega trpina.

Pokojnega gosp. profesorja ste skoro vsi osebno poznali in v našem tedniku ste brali podatke o njegovem življenju in delovanju. K tem podatkom skoro ne bi znal kaj pristaviti. Če rečem, da je bil naš pokojni gosp. Ivan dober duhovnik in velik trpin, sem menda vse povedal.

Da, dober duhovnik. To je velika reč, ker se res veliko zahteva, da je kdo vsestransko dober duhovnik. Ni dovolj, da je osebno čist in neomadeževan, treba, da je tudi v dušnem pastirstvu ne le požrtvovalen, ampak tudi moder, previden, zmeren ter skrajno potrpežljiv. In končno, kar še največ velja, da ne išče sebe, temveč edinole slavo božjo po rešitvi duš, za katere se žrtvuje. Ta ideal dobrega duhovnika je pokojni gosp. profesor prakticiral vsa dolga leta svojega duhovniškega življenja. Kar se je Bogu in vsem dobro mislečim najbolj dopadlo, to je bilo tisto njegovo ponižno in tiho delovanje. Nikdar ni trobental okoli sebe, kaj je že vse storil. Nič visokega, nič profesorskega, nič učenjaškega ni bilo v njegovem delovanju, ne v dušnem pastirstvu, ne na profesorski stolici, ne na literarnem polju. Samo pri Bogu je zapisano, koliko ur, koliko dni in let je pokojni gospod prečepel v spovednici pri Sv. Antonu v Trstu in pri Sv. Ignacijju v Gorici. In samo Bog ve, koliko duš je pri tem spovedniku zadobilo odpuščanje grehov, dušni mir in navodila za pravilno življenje. – Ljubi verniki! Hvala Bogu za sveto spoved; ta je poleg presv. Evharistije največji, prav velikonočni dar od smrti vstalega Zveličarja. Visoko jo cenite in nikdar je ne zanemarite.

Pokojni gosp. profesor ni bil samo dober duhovnik, ampak tudi velik trpin. Okusil je veliko notranjega trpljenja ob času političnega preganjanja in veliko telesnega gorja, ko ga je ljubi Bog za dolgo vrsto let priklenil na posteljo, kjer je ležal ves zlomljen od grozne bolezni. Dostikrat sem bil v teh letih pri njem, pa nisem nikdar slišal niti besedice pritožbe iz njegovih ust. Tiho, vdano je pil iz britkega keliha, ki mu ga je bil Gospod pripravil. – Sv. ap. Pavel je v enem svojih listov zapisal veliko misel, ko pravi, da on s trpljenjem na svojem telesu dopolnjuje, kar še manjka Kristusovim britkostim za njegovo Cerkev (Col 1, 24). Kakor bi hotel reči: v načrtu božjem je, da mora Kristus nadaljevati svoje trpljenje za božje kraljestvo na zemlji do konca dni. Ker pa Kristus v svojem poveličanem telesu ne more več trpeti, zato nadaljuje to trpljenje v svojem skrivnostnem telesu, ki ga tvorijo božji izvoljenci v njegovi sveti Cerkvi. – Tak izvoljenec božji je bil pokojni gosp. profesor, ki je res dopolnjeval na svojem telesu, kar je še manjkalo Kristusovim bridkostim za njegovo Cerkev. S tem svojim vdanim trpljenjem je storil za rešitev duš več kot z vsem svojim prejšnjim duhovniškim delovanjem.

Bog daj nam vsem potrebne milosti, da bi mogli sprejemati trpljenje iz božjih rok, kakor ga je sprejemal ap. Pavel, kakor so ga sprejemali vsi božji izvoljenci in med njimi naš dragi pokojni gospod Ivan.

Pospremimo zdaj njegove telesne ostanke k zadnjemu počitku, pa ostanimo z njim združeni v molitvi, da bomo z njim združeni v večni blaženosti.«

Nabožni pisatelj in pesnik

Profesor Martin Jevnikar piše v Koledarju GMD 1990 o dr. Ivanu Tulu sledeče:

»Med slovenske verske in nabožne pisce se je dr. Ivan Tul zapisal z debelimi črkami. Ni pa še dobil tiseга priznanja in mesta, ki si ga je zaslužil. Zgodaj je spoznal, da je v modernih časih tiskana beseda zelo važno orodje in orožje za obrambo vere in resnice pa tudi slovenskega jezika in narodne zavesti. In ker je bil teološko izredno izobražen in razgledan ter v stalnem stiku z bogoslovci, duhovniki in verniki, se je posvetil predvsem nabožnemu slovstvu. Bil pa je tako skromen in ponižen, da se v večini knjig ni podpisal s pravim imenom, ampak samo "duhovnik tržaške škofije". Pri več knjigah je izpustil tudi letnico izida, ker je bila zanj važna samo vsebina. Pomembno je tudi, da je večino knjig sam založil, ker ni bilo primernih založb.«

Knjižna dela dr. Ivana Tula so:

V prozi

Ricmanje

Založil Novi list v Trstu 1904 (opis ricmanjske cerkvene afere)

Ples

Izdal in založil Družinski prijatelj v Trstu 1906 (knjiga je doživela še dva ponatisa)

Sveti Socerba

Izdal v samozaložbi v Trstu 1909 (življenje, jama in grad sv. Socerba)

Več molitvenikov

(mašne molitve in litanije)

Šmarnice

Kraljica cvetlic 1908

Kraljica vernih duš 1931

Zdravje bolnikov 1933

Kraljica duhovnikov 1939

Zvezde vodnice za fante in može 1940

Šopek cvetlični za naše žene in naša dekleta 1947

Kraljica duhovnih vaj in svetega misijona 1951

Kraljica angelov 1953

Mati stvarnikova 1953

Morska zvezda 1953

Nevesta sv. Jožefa 1953

Lilije 1954

Sveta Cerkev naša mati 1954
Evharistične šmarnice 1955
Iz stolpa sem mi zvon doni 1955
Mati Odrešenikova 1955
Nevesta sv. Duha 1955
Pasijonke 1955

V vezani besedi

Rožmarin in cipresa

To je izbor pesmi religiozne in izpovedne vsebine (1955). O njih pravi avtor Ivan Tul takole:

»Rožmarin in cipresa sta rastla in uspela s Šmarnicami. Zato ni čudno, da dehtita po Šmarnicah. Namen Šmarnic je v obliki priljubljenega češčenja Marijnega nuditi vernikom vedno globlje poznavanje verskih in krščansko nravnih resnic, da vzljubijo ta božji dar in svoje življenje po njem uravnavajo in svoj zadnji namen (zveličanje) dosežejo. /../ Bodi rožmarin slika in vsebina našega zemeljskega življenja v vseh dobah in borbah, v vseh preizkušnjah in zmagah, v vseh čednostih in upanjih. Cipresa pa je začetek večnega življenja, plačil za trude in napore, veselje, ki ne mine, mir, ki ga nič več ne kali, ne kazi neizgoda, strah, boleost, ločitev, smrt in zlasti od božje ljubezni za človeka namenjeno večno zveličanje v družbi Boga in Matere božje, vseh angelov in svetnikov, vseh najboljših božjega gledanja vrednih oseb.«

Kratek izbor šmarnic

Leto 2008 smo Mačkoljani v celoti posvetili sorojaku dr. Ivanu Tulu, večstransko zaslužnemu Slovencu, možu, ki je tudi veliko pisal. Tako je napisal in izdal tudi osemnajst knjižic z vsebino majniških šmarnic. Od teh so nam bile v maju 2008 na razpolago knjižice z naslovi: Evharestične šmarnice, Mati Stvarnikova, Morska zvezda, Kraljica angelov in Iz stolpa sem mi zvon doni.

Šmarnično pobožnost s šmarničnim branjem smo že od 1. maja dalje opravljali dnevno ob večernih urah, ob nedeljah pa le branje namesto pridige med mašo. Verniki, kateri smo redno ves mesec prihajali k šmarnicam, smo seveda predvsem častili našo skupno nebeško Mater Marijo, a tudi spoznavali od nas preveč pozabljenega dr. Ivana Tula, pisca drobnih knjižic z bogato šmarnično vsebino.

Posamezni primeri teh so sledeči:

1. dan - Molitev pred premišljevanjem

(Evharistične šmarnice)

Preblažena Devica Marija, božja in naša Mati! V tvoji družbi prihajamo pred tvojega božjega Sina, ki je naš Zveličar in naš brat.

Izprosi nam, ljuba Mati, milost, da ga bomo s tvojo pomočjo tako počastili, kakor ga le bomo mogli. Sveti duh je tebe ob učlovečitvi božje Besede navdihnil z zvišenim slavospevom, katerega si izrazila, ko si prišla obiskat svojo sorodnico Elizabeto z navdušenjem in hvaležnostjo, s ponižnostjo in gorečnostjo: "Poveličuj, duša, mojega Gospoda!"

Tudi mi hočemo poveličevati Gospoda Jezusa Kristusa, navzočega v tabernaklju pod podobo kruha. Pripoznamo njegovo božjo in človeško naravo v eni sami božji osebi. Zato ga ponižno molimo in spričujemo svojo popolno odvisnost od njega.

Vse je bilo po njem ustvarjeno, vse je bilo po njem po padcu človeškega rodu popravljeno.

Čast in slava Jezusu Kristusu, sinu božjemu, Odrešeniku človeškega rodu.

Vse stvarstvo daje čast Stvarniku, vsaka stvar po svoji naravi, a največje veselje ima Stvarnik nad češčenjem, ki mu ga dajejo razumna bitja, angeli in ljudje.

Neštevilne množice vseh angelskih zborov so zastopane pred Najsvetejšem in ga molijo po svojih izrednih močeh.

Edino razumno vidno bitje, ki združuje snov in duha, pa je človek, smo mi, ki se pridružujemo angelom in kličemo z njimi: Svet, svet, svet si ti, Gospod, Bog nebesnih

čet. Nebo in zemlja sta polna tvoje slave. Blagoslovljen, ki prihaja v Gospodovem imenu. Slava na višavah.

S preblaženo Devico Marijo prihajamo pred tabernakelj, da se z njo primerno zahvalimo za vse dobrote, ki smo jih od Boga prejeli. Največja dobrota je on sam, ki se nam daje v Najsvetejšem zakramentu z dušno hrano.

Kdo more popisati, kdo more izraziti, kdo more pojmovati, koliko dobrot je Bog ljudem izkazal in jih še vedno izkazuje.

O Marija, posreduj pri svetem Duhu, da nas razsvetli, kako naj se Bogu za prejete dobrote zahvalimo.

Vse stvarstvo je Bog namenil za človeka. Le za človeka je poslal Bog na svet svojega edinorojenega Sina, ki je postal človek, da zopet k sebi zbliža od Boga oddaljenega človeka.

Neštetokrat je človek z grehom vse milosti in dobrote zapravil in neštetokrat mu Bog podeljuje možnost, da si zopet pridobi, kar je zgubil.

S preblaženo Devico Marijo hočemo dati Bogu zadoščeno za vso nečast, ki so mu jo do zdaj povzročili vsi ljudje.

Z dobrimi deli hočemo popraviti, kar smo zgrešili mi in kar so zgrešili naši bratje in sestre.

Zato prosimo preljubo Devico Marijo, da nam pomaga do takega zadoščanja, ki bo Bogu prijetno in bo nagnilo božje usmiljenje na še večje milosti za tiste, ki so mu do zdaj nasprotovali in mu še nasprotujejo.

Združujmo se v vedno številnejše moči za vrste božjega češčenja. Amen.

5. dan - Stvarnik je sam od sebe

(Mati Stvarnikova)

O nobeni stvari ne moremo trditi, da je sama od sebe. Ne angeli ne ljudje ne ostale stvari nimajo te popolnosti, ki je lastna edino le Bogu, Stvarniku. On je dal, daje in bo dajal vsem stvarjem postanek in obstanek. On vodi vse stvari k cilju, ki ga jim je postavil. Vse stvari so torej odvisne od Boga v postanku, razvoju in cilju. Kako velik je Stvarnik, kako mogočen, kako popoln! Vso svojo veličino, vso svojo mogočnost, vso svojo popolnost jemlje le iz samega sebe in to od vekomaj in neprenehoma in na veke. V njem se nič ne menja, nič ne izpopolnjuje, vse je od vekomaj izpopolnjeno in dovršeno. Menjavajo se le stvari, katerim je od vekomaj določil, da bodo ob gotovem času nastopile in sledile njegovim postavam.

Prav gotovo je, da nekoč ni bilo ljudi na svetu. Bog je ustvaril prve starše in od njih je ves človeški rod. Odvisen je od Boga. Prav tako je gotovo, da nekoč ni bilo ne živali ne rastlin na svetu. Nastale so na povelje vsemogočne božje volje in zato so odvisne od njega. Pa tudi ostale stvari, rudnine in kovine, voda in zrak in vse, kar je na svetu, in svet sam je nastal po Stvarnikovi volji.

Sonce in luna, zvezde premičnice in nepremičnice, vse je od Boga ustvarjeno, vse od njega odvisno. A vse je ustvarjeno zaradi človeka.

Človek torej, ki je krona vsega stvarstva, more in mora uporabljati vse ustvarjene stvari po zakonih, ki mu jih je Bog dal. Še celo angele, ki so po svoji naravi višji od človeka, je Bog odločil ljudem v varstvo in pomoč, da nas vodijo h

končnemu cilju. In ta cilj je sam Bog. On hoče, da ga človek spoznava, ljubi, mu služi in tako na tem svetu časti, da ga bo mogel tudi v večnosti častiti in ljubiti.

Zavedajmo se svoje popolne, trajne in vsestranske odvisnosti od Boga! Izkazujmo mu dolžno čast in hrepenimo po večni združitvi z njim.

Preblažena Devica Marija se imenuje Mati Stvarnikova, ker je Mati Jezusa kristusa, ki je pravi Bog in pravi človek. Edinorojeni Sin božji, druga božja oseba, je hotel postati človek. Hotel je postati odvisen od deviške Matere Marije in njej pokoren. O nadvse velika čast Marije Device! Mati Stvarnikova, prosí za nas.

18. dan - Ladja se vrača v pristan

(Morska zvezda)

Kdor je na obali ali pomolu videl ljudi, ki čakajo na svojce, kateri se vračajo z ladjo domov, je opazil, kako nestrpnost pogledujejo, ali se ladja že vidi.

Čim bolj od daleč se ladje bližajo obali, tem večje je zanimanje zanje. Čim večje so bile nevarnosti, ki jih je ladja prestala, tem večje je naše koprnenje po junaških osebah. Čim večja je negotovost o usodi nam ljubih oseb, tem hujši je nemir v naših srcih. Čim daljši je čas, ki nas je ločil od naših najdražjih, tem močnejše je naše čustvovanje.

Kako veselo je svidenje, ako je kdo pred leti šel v svet iz svojih skromnih razmer z namenom, da si s pridnostjo in božjim blagoslovom pridobi pošteno premoženje - in se

mu je ta želja izpolnila! Tako upa po svoji vrnitvi položiti temelj svoji tihi družinski sreči v lastni domovini in preživeti svoje dni v krogu svojih najdražjih oseb.

Predragi v Gospodu. Ladja našega življenja bo prispela v pristan večnosti. Koliko neviht je morala prestati, koliko ran preboleti in končno se bo usidrala tamkaj za vedno. Čakali bodo na to našo ladjo vsi, ki so pred nami bili tjakaj odpluli. Prišle bodo za nami vse ladje, ki smo jih bili pustili še na morju tega sveta. Morda so komaj razvile svoja jadra, morda so že daleč odplule, morda so se polomile, morda potopile. O kako važno je, da si nabiramo na vožnji po tem razburkanem morju življenja takih zakladov, ki jih ne bodo sneli ne rja ne molji. Kako nujno je, da skrbimo za zveličanje svojih duš in duš naših družin ter se potrudimo reševati tudi duše drugih ljudi.

Ko bo dospela naša ladja življenja s tako dragocenimi zakladi v večnost, nas bo vesela in ljubeznipolna sprejela naša nebeška Mati, Morska Zvezda Marija in nas spremila k skupnemu nebeškemu Očetu z vsemi našimi najdražjimi osebami, da bomo vekomaj srečni.

K temu naj pripomorejo tudi morske šmarnice. Amen.

24. dan - Angeli in Kristusovo trpljenje

(Kraljica Angelov)

Angel Gabrijel je oznanil Jezusovo rojstvo Mariji Devici in potem Jožefu. Angeli so prepevali novorojenemu Kralju, božjemu Detetu slavo. Angel je opozoril pastirje na veseli

dogodek prihoda Odrešenikovega. Angel je Jožefu velel, da zbeži z Marijo in z Jezusom v Egipt in da se iz njega vrne v svojo domovino in se nastani v Nazaretu. Angel je gotovo vodil tri modre do Jezusa in jih spremljal po drugi poti v njihovo domovino. Angeli so Jezusu stregli, ko je prestal post in sijajno zmagal hudobnega duha. Molili so ga in mu brez dvoma preskrbeli hrane.

Zveličar sam je rekel Petru, ki ga je z mečem hotel braniti v tisti noči, ko so prišli sovražniki, da ga ujamejo: »Ali misliš, da ne bi mogel prositi svojega Očeta in bi mi takoj poslal več kot dvanajst legij angelov?« Angelske legije so mu bile tedaj na razpolago. Čakale so na migljaj Očeta ali Sina, a ker je naš božji Zveličar hotel popolnoma prostovoljno trpeti, se je ti pomoči kot človek odpovedal.

Le enkrat se je zgodila izjema in to nam v premislek in v zaupanje. Bilo je na Oljski gori. Velika žalost in potrto se je polastila duše Zveličarjeve. Imel je s seboj svoje in od teh si je bil izbral za svojo neposredno bližino najljubše tri – Petra, Jakoba in Janeza. Toda od teh ni imel nikake tolažbe. Sami utrujeni in potrti so zadremali in večkrat jih je Jezus prebujal in bodril k molitvi in čuječnosti, a vedno in vedno je šibka človeška narava podlegala. Jezus se je obrnil do svojega nebeškega Očeta in molil večkrat tisto molitev: »Moj Oče, ako je mogoče, naj gre ta kelih mimo mene, vendar ne, kakor jaz hočem, ampak kakor ti.« Nato se mu je prikazal a n g e l z nebes in ga krepčal.

Z velikim začudenjem so zrlí angeli na Trpljenje Odrešenikovo in z velikim občudovanjem so strmeli v njegovo udanost v voljo Nebeškega Očeta. Gledali so tudi udanost

njegove deviške Matere in svoje kraljice Preblažene Device Marije in se klanjali obema z ogorčenjem nad grehom, ki je to trpljenje zakrivil.

29. dan - Zdravamarijo zvoni

(Iz stolpa sem mi zvon doni)

Jutranjo Zdravamarijo zvoni.

Zvezde ugašajo, vrhovi gora se rdečijo, tema pojema in zora se budi. Čas je za prvo zvonjenje angelskega pozdrava. Kako se ga veselijo popotniki, kako željno ga pričakujejo bolniki in zdravim je klic, da vstanejo na svoje dnevno delo, ki ga pa morajo posvetiti z molitvijo angelskega češčenja.

Navadno se ob tem času še nahajamo doma, v svojem stanovanju, v svoji sobi, kot se je nahajala preblažena Devica Marija takrat, ko je prva zaslišala pozdrav, ki ga je presveta Trojica zanjo sestavila v nebesih in ji ga izročila po nadangelu Gabrijelu: - Zdrava Marija, milosti polna, Gospod je s teboj... Molimo pobožno molitev angelovega pozdrava.

Ko sonce opoldne najvišje stoji, nam zvonovi dajo znamenje, da se spomnimo nebeške Kraljice, ki nam je prinesla božje sonce pravice.

Opoldne pretrgajo vsi ljudje z delom, da se nekoliko odpočijejo in s hrano podkrepijo. Ta odmor napoveduje opoldansko zvonjenje angelskega češčenja. Ne smemo ga preslišati in ostati brez molitve.

Kakor se sonce od jutra do poldne dviga vedno više in tu dosega svoj višek, da potem zopet pada in se končno skrije, podobna je doba človeškega življenja. Zato je opravičeno, da začnemo dan in življenje, ga nadaljujemo in srečno dovršimo s češčenjem svoje nebeške Matere, ki nas spremlja vse življenje z izredno ljubeznijo in s posebnim varstvom.

Večerni pozdrav nas znova vabi k češčenju Matere božje.

Sonce je zašlo, najvišji vrhovi so zablesteli še enkrat v njegovem svitu in mrak se je začel širiti že čez hribe in ravni. Dnevna svetloba, ki nam je omogočila delo, je nam odpovedala in nastopil je čas, da se vsi, ki ne delajo doma, vračajo domov. In tudi kdor doma dela, delo za trenutek odloži in vsa družina se zopet zadovoljno zbere. Pastirji ženijo svoje črede domov, kmetje in delavci se s polja, s travnikov in tovarn ali delavnic vračajo v svoj ljubljeni dom.

Resni in slovesni, pa tudi veseli so ti trenutki in zato se oglasi v čast Materi božji primerno zvonjenje in hvaležna molitev: Angel Gospodov je oznanil Mariji...

Nekatere njegove pesmi

Tako je v vezani besedi dr. Ivan Tul opisal važne trenutke svojega življenja:

I

(V prvi gimnaziji 1890-1891)

Dolga, težka pot do cilja
ljubi deček, čaka te,
toda, dragi Bog pošilja
milosti nebroj za vse.

II

(Zrelostni izpit z odliko 1898)

Preizkušen od težav
bil doplul sem v ta pristan.
Kar ureja Bog, je prav,
Njemu slavo poj, zemljan.

III

Prvo sv. obhajilo na novi maši (v Ospu, 21. julija 1901)

Ko je v naši fari bilo
prvo sveto obhajilo,
moje nove maše dan
bil je moj še praznovan.
Mlada četa je prejela
dečkov in deklic vesela
Jezusa za prvi krat
in med njimi še moj brat.
/.../

IV

Zlatomašnikova molitev (Uglasbil Vinko Vodopivec)

Ob moji maši zlati.
preljuba moja Mati,
kipi nebroj prošnja
gor k tebi do neba:
najlepšo, glej, zahvalo
srce bo tvoje dalo
Bogu za milost to,
ki je duhovništvo.
/.../

V

Hrepenenje po večnem svetišču

Ob vernikov Hozani
in s starši mi ob strani

obdan pred pol stoletja
od svežih šopkov cvetja
sem stopal pred oltar
na prvi mašni dar.
Najbližji moji svatje
so sestra, svak in bratje
v popolnosti radosti
se veselili z gosti
na ta presrečni dan
željno pričakovan.

/.../

Najlepšega spomina
domača je družina
se v večnost preselila
in samega pustila.
Tam čaka zdaj na me,
gotovo dolgo ne.

/../

In še te pesmice iz zbirke ***Rožmarin in cipresa:***

I
Mater božjo in Devic Devico
Z nami sveti angeli časte.
Njo nebes pozdravljajo Kraljico,
Dostojanstva nje se vesele.
Vzvišeni so angeli nad nami,
bolj kot mi zato jo ljubijo.
Toda v Nje češčenju nismo sami,
Vselej radi nam pomagajo.

/.../

II

Marija, angelska Kraljica,
Poglej na nas otroke svoje
in bodi naša pomočnica,
ko bijemo pretežke boje,
da končna zmaga tvoja bo,
ko k tebi pridemo v nebo.

III

Rajski ti pozdrav prinaša
sel, nadangel Gabrijel.
Vredna si ga Mati naša,
tega ves je svet vesel.
V boju za nebo nas vodi, zmagoslavni Mihael.
Ti Kraljica mila bodi, pomočnica vseh dežel.
Na povelje tvoje nosi nam zdravila Rafael.
O, Marija, ti izprosi milosti najboljši del.
/.../

IV

Angelu slovenskega naroda

Ko se narod naš bil ločil od družine skupne je
in za pota se odločil prosta, svoja lastna je,
mu je Bog dal angela, da ga vedno ščitil je.
Ob velikem seljevanju iz nekdanji krajev že,
v miru, kakor v vojskovanju za planine in morje,
angel ta je spremljal ga in ohranil čilega.
Mnogo moral je prestati od močnejših še rodov
in mu bilo se je bati večnih, suženjskih okov.

A mogočni angel je sile te premagal vse.

Narodu največja sreča z vero zablestela je
in prosveta z njo cveteča zdaj se zanj začela je.

Angel se je veselil, ko naš rod se je krstil.

Bog ohrani domovino, kjer še biva verni rod.

Kot mu ščitil je davnino, naj ga še ohrani tod.

Angel mu ob strani stoj, ko besni krivični boj.

Po tej borbi pa prestani naj ga sprejme rajski dom,
kjer se lek bo našel rani, ko preneha boj in grom.

Tja naš angel vodi nas vsako dobo, vsaki čas.

PESEM V ČAST SV. SOCERBU (S. SERVOLO x 284.)
TRŽAŠKEMU MUČENIKU

ZA CITRE PRIREDILA
R. ŽEMAN IN R. KRAGL

mf po ble gor, ki v mlá do - sti, Bo - gu še po - sve - tiš, če tru - dne - ga za
zve - jnih mo dro - sti po - niž na hra - po - nis, f

mf
le - sa, o - zi - rašoe v no - be - sa, če noč in dan skr - biš, da vbrum - no - sti ži - viz.

Po tem napevu se poje še ena pesem v čast Matere B. in ena
v čast sv. Jožefa. (Z istim ritmom in istimi rimami.)

Zapisovalec domačih običajev

Dr. Ivan Tul je bil močno navezan na svoj rodni kraj. Ljubil je družino, iz katere je izhajal, cenil je domačo zemljo in zapisoval navade in običaje, kar je deloma tudi objavljajal zlasti v koledarjih Goriške Mohorjeve družbe.

Tako najdemo v KGMD za leto 1932 prispevek z naslovom *Orjaški krotilec levov*, ob katerem ni zabeleženo ime avtorja, a vemo, da je to zapis dr. Ivana Tula. Takole se začne ta zgodba:

»V Mačkoljah poleg Doline pri Trstu je dne 19. junija 1841 prišel na svet izredno krepak deček, ki so ga krstili za Matijo. Oče Anton Zobin in mati Marija sta bila korenjaškega dečka prav vesela in vaščani so ga hodili občudovat. Komaj je shodil, je že gospodaril med vaškimi paglavci, ki so se pokoravali njegovi veliki moči. Ker je bil vedno lačen in mu domači kruh ni zadostoval, si ga je priberačil po hišah. Ko je zorelo sadje, so vsi vedeli, da nobena jablana ali hruška, nobena figa in češnja ni previsoka, da ne bi ji lačni Tiče prišel do vrha. /.../«

Dalje sledi Tulov opis življenja Tičeta Zobina, ki je v raznih prilikah izkazoval svojo silno moč, dokler ga ni priza-

delo nesreča, po kateri je umrl »reven in pozabljen v tržaški bolnišnici 23. decembra 1908.«

V Koledarju GMD za leto 1940 je dr. Tul objavil prispevek z naslovom *Torklja in torkljarji*. V tem avtor najprej razmišlja o oljki in olivnem olju v zvezi z nekaterimi zgodbami iz Svetega pisma in ob uporabi pri raznih cerkvenih oziroma verskih obredih. Slikovito poda nekaj svojih spominov o nabiranju oljk in o delu v torklji.

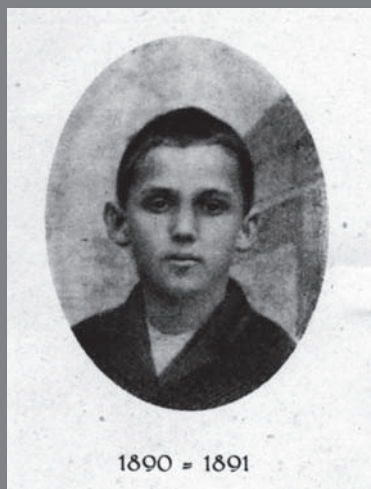
»/.../ Nabiranje oljk se začne s praznikom sv. Katarine 25. novembra... s sv. mašo... Večkrat je v naših oljčnih krajih takrat precej hladno. Otroci smo morali pobirati oljčna zrna po tleh in naše drobne prste je zeblo, hudo zeblo, ker so bila tla mrzla. Imeli smo okrogle ali podolgovate koške ali majhne torbice (velike žepe) čez vrat obešene. Kako počasi so se polnile te posode!... Odrasli so plezali na oljke in so deloma z roko potežovali zrna raz veje v svoje vrečice, ki so jih imeli privezane na vrvi na vratu, deloma so s palicami klatili zrna na tla zlasti s tistih vej in vrhov, ki jih drugače niso mogli doseči, deloma so pa žagali razne veje od debla... Odžagano vejevje se potem rabi kot kurjava v torklji.

Torklja (stiskalnica) se odpre navadno v začetku adventa. Preden se začne delo v torklji, je treba oljke točno meriti ali tehtati, ker vsaki meri odgovarja določena količina narejenega olja. Tri brente tvorijo eno pašto in dajo okoli 15 litrov olja...«

Sledi podroben oris poteka mletja od mlinskega kamna do šport in stiska ob polivanju s kropom ter pretakanja v posodo pod stiskom pa še posnemanja olja iznad vode ter

prekuhavanja tega v kotlu nad močnim ognjem iz oljčevja, ki »poka, prijetno vonja in se kadi, da se oči solzijo. Ko je olje gotovo, ga torkljarji nesejo v posodi, ki drži nad hektoliter, po hišah in ga odmerijo vsakemu gospodarju v razmerju z danim zrnjem. Koder pridelajo precejšnjo količino olja, torkljarjem postrežejo s hrano in pijačo. Pri tem ne sme manjkati fancljev, ki so v oljčnih krajih pravzaprav značilna jed za sveti božični večer.«

Dr. Ivan Tul v spominskih fotografijah

13-letni dijak gojenec v škofjskem konviktu v Trstu

Maturant - abiturient
(Trst, 1898)

Novomašnik - Nova maša v Ospu.
21. julija 1901

Spomin na prejšnji konvikt v Trstu
v via Cattedrale 5

Sošolca bivša gojenca kot prefekta
četrtletnika (1901 - 1902)

Dr. Ivan Tul in njegov
prijatelj Jakob Ukmar
- bivša sošolca, nato
prefekta v konviktu v
Trstu (1901-1902)

Spomin na prejšnji konvikt v Trstu
via Cattedrale 5 (1888 - 1912)

Maturantje l. 1898 z ravnateljem.
Ravnatelji so bili: Legat, Flego,
Masien (le $\frac{1}{2}$ leta), Ivanič, (s
Kratzigom malo časa) Ellner,
Warto, Šonc, Ukmar.

Dr. Ivan Tul - mornariški kurat v Pulju

1914 = 1918

Prof. Dr. IVAN TUL

Spomin na c. in kr. a. o.
vojno mornarico (1914 - 1918)

Marinekurat im Flottenrock.

Spomin na c. in kr. a. e.
vojno mornarico (1914 - 1918)

Marinekurat im Mantel

Spomin na c. in kr. a. o.
vojno mornarico (1915 - 1918)

Marinekurat in Sommerbordadjutienung.

Spomin na c. in kr. a. o.
vojno mornarico (1914 - 1918)

Marinekurat in Parade (golla)

Dr. Ivan Tul
Zlatomašnik (1951)

Pedasetletnica

duhovskega posvečenja
in nove maše

14. julija 1901 (Gorica)

21. julija 1901 (Osp. Trst)

Prof. Dr. TUL IVAN-A

**Duhovnik je božji pomočnik
za zveličanje duš.**

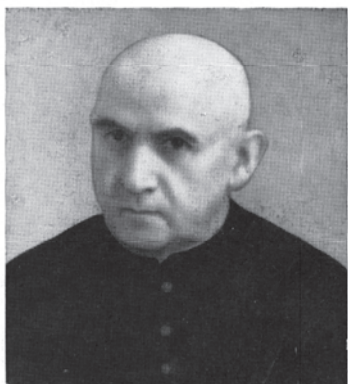
Gorica 1951. Usmiljeni bratje
v. V. Diaz 5.

Spomin na zlato mašo

Se že mračni
se dan temni
in zvezde že migljajo.

Se že jasni
se že dani
za večno tam agrajo.

Mir živim — pokoj mrtvim!

+

V molitev in blag spomin
se priporoča preč. gospod

Dr. Ivan Tul

profesor bogoslovja
in semeniški duhovni voditelj.

Rojen 2. julija 1877
v Mačkowljah pri Trstu.

Umrli 26. januarja 1959 v Gorici.

*

*Tisti, ki mnoge vzgajajo k pravičnosti,
se bodo svetili ko zvezde na vekov veke
(Dan 12, 3).*

Utrinek s pogrebnega sprevoda v Mačkoljah, 7. februarja 1959

KAZALO

Uvodna beseda	3
1 DR. IVAN TUL	
Nekaj odmevov od tu in tam	5
2 DR. IVAN TUL	
Življenjepis.....	8
3 DR. IVAN TUL	
Pokopan v Mačkoljah, 7. februarja 1959.....	10
4 DR. IVAN TUL	
Nabožni pisatelj in pesnik.....	13
5 DR. IVAN TUL	
Kratek izbor šmarnic.....	16
6 DR. IVAN TUL	
Nekatere njegove pesmi	25
7 DR. IVAN TUL	
Zapisovalec domačih običajev	30
Dr. Ivan Tul v spominskih fotografijah.....	33

Tiskano januarja 2009
v tiskarni Graphart (Dolina, Trst)